

Kommunerna satsar för litet på fortbildning

Lagen stadgar att alla som är utbildade inom hälsovården har en skyldighet att upprätthålla sin yrkeskunskap under hela sin aktiva karriär. Tandläkarna har under årens lopp deltagit väldigt aktivt i olika typer av fortbildning, bl.a. i kurser och olika slag av utbildning som arrangerats av den egna fortbildningsorganisationen Finska Tandläkarsällskapet Apollonia. Det har man gjort trots att tandläkarna i allmänhet själva står för kostnaderna: privat tandläkarna gör det alltid, och tjänstetandläkarna faktiskt också ganska ofta.

I början av år 2004 ändrades författningen. Nu har också arbetsgivaren en skyldighet att se till att personalen deltar i en tillräckligt omfattande fortbildning. De nya kraven gäller arbetsgivarna inom den offentliga sektorn, alltså hälsocentralerna och sjukvårdsdistriktens kommunförbund. Det finns inte någon fastställd minimimängd fortbildning som enskilda arbetstagare eller vissa grupper måste delta i årligen. Däremot finns det stipulerat i förordningen att fortbildningen skall vara systematisk, och att den skall basera sig på en utvärdering av den enskilda arbetstagarens behov.

Tandläkarförbundet utredde i februari 2005 med hjälp av en e-postförfrågan hur mycket fortbildning tandläkarna på hälsocentralerna och sjukhustandläkarna fick genom sina arbetsgivare under 2004, och i vilken mån de upplevde att mängden var tillräcklig. På sidan 660 i denna tidning redovisar vi resultatet. En överraskande och dålig nyhet är, att hälsocentraltandläkarna enligt egen utsago under förra året i genomsnitt bara har kunnat delta en och en halv dag i sådan fortbildning som har skett utanför arbetsplatsen och helt på arbetsgivarens bekostnad. Den verkliga mängden fortbildning var visserligen större, men den överskjutande delen hade majoriteten av hälsocentraltandläkarna betalat själv. Fortbildningsmängden var betydligt större då det gällde sjukhustandläkare och tandläkare i ledande position, både på sjukhus och vid hälsocentraler.

I genomsnitt har hälsocentralernas tandläkare varit med om knappt två dagar av intern utbildning på arbetsplatsen. Det kan man ju trots allt inte som sådant ta med i den totala summan av fortbildningsdagar, eftersom utbildning som riktar sig till hela arbetskollektivet ofta har ett innehåll som inte motsvarar varje enskild arbetstagares

verkliga behov.

Nästan hälften av alla som svarade ansåg att de inte fick tillräcklig fortbildning, också om man räknade med allt de bekostade själva. Arbetsgivaren hade oftast inte heller deltagit i kostnaderna i större utsträckning än föregående år, trots att kraven skärpts. Enligt Förbundets enkät var arrangemangen kring fortbildningen inte heller annars på en speciellt hög nivå inom kommunerna. Ett av de centrala målen med lagändringen var att man skulle förplikta arbetsplatserna att göra upp fortbildningsplaner, baserade på de enskilda arbetstagarnas behov som också skulle kartläggas för det ändamålet. På det sättet skulle planerna stöda enheternas verksamhet och de målsättningar som ställts upp för dem. De flesta kommunerna saknade sådana fortbildningsplaner.

De senaste åren har inneburit en mängd förändringar på hälsovårdens arbetsplatser. De senaste förändringarna är en följd av vårdgarantin som har gett speciellt de stora hälsocentralerna mycket nya patienter och patientgrupper. Deras tand- och munsjukdomar kan komma att fordra att man lär sig helt nya behandlingsformer. Känslan att man behärskar sitt arbete är viktig också för hur man mår på arbetsplatsen. Trots brådskan, och trots begränsade resurser, måste arbetsgivarna fortfarande se till att det råder en balans mellan arbetstagarnas arbetsuppgifter och deras kunnande. Därför är det oerhört viktigt att man satsar tillräckligt på personalens kunnande och på fortbildning, och att arbetstagarna och arbetsgivarna gör upp planerna tillsammans.

Tandläkarnas arbete fordrar en yrkesskicklighet som baserar sig på specialkunskap på hög nivå. Den skickligheten måste upprätthållas med tillräcklig, regelbunden och systematisk fortbildning.

ANJA EEROLA